

Miljö- och byggförvaltningen informerar

Vedeldning

Allmänt

Vid eldning i lokal eldstad, braskamin, öppen spis och kakelugn, är det inte ovanligt att grannar störs av röken. Många upplever att de får problem med andningen. Att röken slår ner hos grannarna kan bero på att husen ligger tätt, att skorsten är för låg, att det finns höjdskillnader i terrängen eller att man eldar på felaktigt sätt.

- Ren och torr ved eller motsvarande ska användas.
- Eldning med ved bör inte ske annat än i mycket begränsad utsträckning, s.k. trivseldning, i tättbebyggda områden.

Hänsyn till grannar

Var och en som eldar är skyldig att se till att eldningen inte stör någon annan. Om vedeldningen medför olägenheter för närboende kan miljö- och byggnadsnämnden meddela de villkor som krävs för att undanröja olägenheten. Nämnden kan ge eldningsförbud även om man fått statligt bidrag för att installera en eldstad vars teknik uppfyller kraven i Boverkets Byggregler och själva eldstaden därigenom godkänts ur miljösynpunkt.

Trivseldning

Braskaminer, öppna spisar och kakelugnar bör endast användas för så kallad trivseldning och inte för basuppvärmning. Trivseldning innebär eldning vid högst två tillfällen per vecka och då några timmar per tillfälle.

Hälsoeffekter

Utsläpp från vedeldning innehåller flera miljö- och hälsoskadliga ämnen. Röken innehåller bland annat ämnen som är cancerframkallande och ämnen som kan ge effekter på andningsvägar hos känsliga personer. Dessa effekter blir avsevärt värre vid felaktig eldningsteknik.

De huvudsakliga hälsoriskerna med vedeldning kan hänföras till ett fåtal ämnen och ämnesgrupper. Viktigt att beakta ur hälsosynpunkt är stoft och inandningsbara partiklar, VOC (flyktiga organiska kolväten), PAH (polyaromatiska kolväten) och till en del även kväveoxid och aldehyder (ytterligare uppgifter finns i Naturvårdsverkets rapporter 4270 och 4687).

Eldningsteknik

Det finns ett samband mellan utsläppen av kolväten och temperaturen i eldstaden. Utsläppen är normalt sett betydligt större innan eldstaden har uppnått rätt förbränningstemperatur. Detta talar för att eldning i så stor utsträckning som möjligt bör ske i ett sammanhang, d.v.s. med så få uppstarter som möjligt. Det är viktigt att man får ordentlig fyr och eldar med tillufts- och rökgasspjäll öppna.

Man kan iakttä röken för att bedöma eldningstemperaturen. Om det ryker vitt eller mörkt direkt ur skorstensmyningen är temperaturen sannolikt för låg. Röken ska inte synas förrän den nått ett par meter från skorstenstoppen. Röken är nästan osynlig vid varmt väder om man eldar på rätt sätt och vitaktig vid kallt väder.

- Undvik att elda om vindriktningen är sådan att röken kommer att utsätta någon för olägenheter. Var uppmärksam på var luftintagen på intilliggande bostadshus finns. Speciellt uppmärksam bör Du vara om någon närliggande byggnad har mekanisk till- eller frånluft.

- Veden ska vara torr, ren och lagrad minst ett år, kluven och anpassad till eldstaden. Elda ej med okluven ved!
- Se till att snabbt få ordentlig fyr och hög temperatur.
- Se till att lufttillförseln är god.
Otillräcklig lufttillförsel ger dålig förbränning.
- Se till att ha ordentlig glödbädd.
Raka ihop glöden inför varje nytt bränsleinlägg.
- En skorsten byggd för oljeeldning går inte, utan vidare att använda för vedeldning.
Fråga skorstensfejarmästaren vad som gäller för Din skorsten.
- Sota ofta.
Hur ofta beror på hur anläggningen används.
Fråga skorstensfejarmästaren vad som ska gälla för Din anläggning.

Rätt bränsle/miljögodkänd utrustning

Självklart ska man inte elda med avfall eller behandlat trä. Sopor (t.ex. emballage av plast) kan innehålla produkter som ger mycket skadliga rökgaser. Man får inte heller elda med spånplattor, impregnerat eller målat virke, beroende på att giftiga ämnen, som t.ex. arsenik och olika tungmetaller frigörs och följer med rökgaserna ut. Giftiga ämnen gör också askan giftig och olämplig att sprida i trädgården.

Miljögodkänd utrustning är testad av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut och klarar gällande utsläppskrav om den används på rätt sätt.

Förändringar av eldstäder och rökgaskanaler

En bygganmälan ska göras till plan- och byggkontoret vid installation eller väsentliga förändringar av eldstäder och rökgaskanaler. Som väsentlig förändring anses bl.a. ändring av skorsten eller annan åtgärd som kan påverka byggnadens brandskydd eller kan medföra ändrad påverkan på omgivningen. För ny skorsten erfordras bygglov.

Finns skorsten – bygganmälan Finns ej skorsten – bygglov

Grannsämjan – en resurs att vara rädd om